

Yleistä

Kun 1990-luvulla aloittaneiden, yhdistysten, järjestöjen, kauppakamarin, yrittäjien, seurakunnan, nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston edustajista muodostettujen alueneuvottelukuntien toiminnan ei enää vuoden 2008 lopulla katsottu vastaavan niille asetettuja tavoitteita, päätti kaupunginhallitus kokouksessaan 16.3.2009 perustaa Espoon seitsemälle suuralueelle asukasfoorunit. Tavoitteena oli parantaa kaupungin asukkaiden omaehtoista, omatoimista osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia järjestämällä heille mahdollisuus kaupungin tukemaan vapaaehtoiseen asukasfoorumitoimintaan.

Asukasfoorumeilla haluttiin edistää kaupunkilaisten, siis tavallisten asukkaiden, tiedonsaantia ja parantaa heidän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiaan asumiseen, terveystalviin, liikenteeseen ym. kaupungin toimintaan liittyvissä asioissa.

Asukasfoorumitoiminta aloitettiin yhden valtuustokauden mittaisena kokeiluna vuonna 2009. Myönteisen vastaanoton ja tavoitteiden mukaisten hyvien tulosten seurauksena kaupunginhallitus päätti vuonna 2016 jatkaa asukasfoorumitoimintaa toistaiseksi ja samalla korotti asukasfoorumien määrärahan entisestä 9000 eurosta 20000 euroon vuodessa.

Tavoitteena on ollut, että kullakin seitsemällä suuralueella, (Pohjois-Espoo, Suur-Espoonlahti, Suur-Kauklahti, Suur-Leppävaara, Suur-Matinkylä, Suur-Tapiola ja Vanha-Espoo) järjestetään asukasfoorumitoimintaa. Toiminnan organisoinnista ja valmisteluryhmien jäsenten valinnasta vastasi alussa, kuten alueneuvottelukuntienkin aikana, Espoon asukkaita edustavan kolmen keskusjärjestön, Espoon Kaupunginosayhdistysten Liitto ry:n (EKYL), Espoon Omakotiyhdistysten Keskusjärjestö ry:n (EOK) ja Esbobygdens Ungdomsförbund rf:n (EBUF) muodostama asukasfoorumityöryhmä. Työryhmä laati toimintaohjeet, valvoo niiden noudattamista, päättää vuosittaisen avustuksen käytöstä ja toimii linkkinä asukasfoorumien valmisteluryhmien ja kaupungin välillä. Jo jatkokaudelle 2012 lähdeäessä siirrettiin valmisteluryhmien jäsenten hankinta ryhmille itselleen. Ryhmillä on näin joustavampaa tarvittaessa täydentää itse itseään uusilla jäsenillä pelkällä ilmoitusmenettelyllä. Jäseneksi valmisteluryhmään voi kuka tahansa suuralueen asukkaista halutessaan ilmoittautua. Osallistuminen valmisteluryhmään ei edellytä minkään yhdistyksen tai järjestön jäsenyyttä, mutta ei myöskään estä yhdistysten tai yritysten edustajien osallistumista. Tällä on erityisesti tavallisten kansalaisten osallistumiskynnystä saatu matalammaksi. Ryhmän kooksi on asetettu 15 henkeä, mutta siitä on tarvittaessa poikettu, jos alueella on ollut enemmän halukkaita.

Asukasfoorumitoiminnan vakiinnuttua asukasfoorumityöryhmän tehtävänä on ollut toiminnan ohjeistus, rahaliikenteen hoitaminen, uusien (täydennys-) jäsenten hyväksyminen, toiminnan yleinen seuranta ja tarvittaessa valmisteluryhmien sisäisten kiistojen sovittelu.

Kolmas nelivuotiskausi

Meneillään oleva vuonna 2017 alkaneen kolmannen nelivuotiskauden kolmas vuosi on asukasfoorumien valmisteluryhmien toiminnan kannalta ollut kaksijakoinen. Seitsemästä

suuralueesta viidellä on saatu järjestettyä tavoitteiden mukaisesti foorumitapahtumia, mutta kahdella, Pohjois-Espoossa ja Suur-Espoonlahdessa, on toiminta ollut foorumitapahtumien osalta lähes pysähdyksissä. Pohjois-Espoossa ei yrityksistä huolimatta ole löytynyt uusia vapaaehtoisia jäseniä asukasfoorumien valmisteluryhmiin ja vanhoillakin jäsenillä kiinnostus toimintaan näyttää vuoden 2019 aikana huomattavasti vähentyneen! Toiminnan painopiste on siirtynyt ryhmän sisäisiin mielipiteenvaihtoon ja sähköiseen tiedonvälittämiseen. Asukastapahtumien järjestäminen on jäänyt vähäiseksi. Suur-Espoonlahden tilanne on ollut tätäkin heikompi eikä ryhmän toimintaa yrityksistä ja lupauksista huolimatta ole saatu käynnistymään uudelleen, vaikka ryhmä onnistuttiinkin kokoamaan. Sähköisestä- ja lehti-ilmoittelusta huolimatta valmisteluryhmään ei ole löytynyt lisää halukkaita, eikä paikalliset yhdistykset tai järjestötkään ole olleet kiinnostuneita yhteistyöstä eikä muutenkaan osallistumaan asukasfoorumitoimintaan.

Viiden toimivan valmisteluryhmän toiminta on täyttänyt toimintavuodelle 2019 asetetut tavoitteet järjestettyjen foorumitapahtumien ja osanottomäärienkin osalta. Kaikkiaan järjestettiin 17 asukasfoorumitapahtumaa ja niissä runsaat 1700 osallistujaa. Niin tapahtumien kuin myös osallistujien määrässä jäätiin huippuvuoden 2016 luvuista.

Toteutuneissa tapahtumissa käsiteltiin asukkaita kiinnostavia päivänkohtaisia aiheita kuten Länsimetron tulon aiheuttamia joukkoliikenteen, erityisesti liityntäliikenteen mukanaan tuomia ongelmia niin paikallisesti kuin myös koko Espoossa. Terveyspalvelut ja terveysasemien tarjoamat palvelut ja sijainti puhuttivat useammassakin foorumitapahtumassa samoin kuin turvallisuus niin kodeissa kuin kaupungillakin. Lisäksi käsiteltiin kouluoloja, ilmastonmuutoksen asettamia haasteita, katujen kuntoa ja kunnossapitoa, kaupungin tarjoamista sähköisistä palveluista ja mitä mieltä asukkaat ovat asuinalueensa palveluista.

Kuluneesta toimintavuodesta voidaan yleisvaikutelmana todeta, että foorumitilaisuudet ovat olleet laadukkaita ja niissä on käsitelty asukkaita kiinnostavia aiheita. Esiintyjät, kaupungin virkamiehet ja ulkopuoliset asiantuntijat ovat olleet asiansa osaavia. Tietoa kulkee niin asukkailta kaupungille kuin myös kaupungilta asukkaille. On esitetty toiveita, että nämä asukkaiden kommentit ja viestit paremmin näkyisivät käytännön konkretiana kaupungin päätöksenteossa ja toiminnassa. Asukasfoorumien valmisteluryhmät ovat myös kaivanneet palautetta esillä olleista asioista tai tehdyistä ehdotuksista. On myös toivottu kaupungin luottamushenkilöiden tiiviimpää osallistumista foorumitapahtumiin ja peräänkuulutettu läheisempää yhteistyötä paikallisten yhteisöjen, yhdistysten, kaupungin virka- ja luottamushenkilöiden kanssa.

Joko riittää asukasfoorumitoiminta tässä muodossa?

Asukasfoorumitoiminta täyttää 12 vuotta kuluvan kauden päättyessä ja näyttää vahvasti siltä, että asukasfoorumien valmisteluryhmissä pitkään mukana olleiden vapaaehtoisten asukkaiden kiinnostus nykymuotoiseen toimintaan alkaa hiipumaan. Vaikka foorumitapahtumat ovat vetäneet kuulijoita salit täyteen ja antaneet asukkaille mahdollisuuden esittää omia mielipiteitään mitä moninaisimmista asioista niin jotain on jäänyt puuttumaan. Pitkäaikainen, vapaaehtoistoiminta valmisteluryhmässä ei anna tekijälleen riittävästi vastinetta tai näkyvyyttä, jotta toiminta olisi tarpeeksi kiinnostavaa.

Asukasfoorumien valmisteluryhmät ei nykymuodossa houkuttele nuoria, toiminnasta pitäisi saada vastineeksi muutakin kuin hyvää mieltä. Työssäkäyvillä ei ole aikaa pitkäkestoiseen vapaaehtoistoimintaan ja aktiivisilla eläkeläisillä on rientoja, joihin voi osallistua silloin kun mieli tekee.

Kaupungin omat kaavoitukseen ja erilaisiin hankkeisiin liittyvät tiedotustilaisuudet ja työpajat ovat osoittaneet, että asukkaat ovat kiinnostuneita vaikuttamaan oman lähialueensa asioihin mutta suuralueiden tai koko Espoon asiat ovat jo monesti liian kaukaisia tavalliselle espoolaiselle, jotta ne kiinnostaisivat.

Espoolle ja espoolaiselle on tärkeää, että arki sujuu. Espoon parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset, joka tarkoittaa, että kaupunki onnistuu parhaiten kaikissa niissä asioissa, joiden kehittämiseen asukkaat saadaan vapaaehtoisesti mukaan.

Osallistuva Espoo-kehitysohjelman tavoitteena on kaikkien Espoo, kuntalaisten osallistumisen helppous, asukkaiden lähitekeminen ja omatoimisuus sekä vaikuttamisen, demokratian ja päätöksenteon kehittäminen. Onko huomattavasti suurempia taloudellisia satsauksia ja kaupungin omia henkilöresursseja vaativa, muutamissa kaupungeissa käytössä oleva osallistuva budjetointimalli tai joku vastaava ratkaisu siihen, että Espoo tulevaisuudessa on Suomen toimivin demokratia ja osallistuvimmat asukkaat. Siihen toivottavasti saadaan selvyys tulevina vuosina, sillä asukkaiden osallisuutta on kehitettävä niin että saadaan myös nuoret ja maahanmuuttajat mukaan!

Mikko Perkko
Asukasfoorumityöryhmä
puheenjohtaja
0400 447317
mperkko@gmail.com